

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRAJĄ KOLONIJĄ

2021-05-20 Nr. 4D-2020/1-988

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama ir – Skundas) dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – Pravieniškių PN-AK) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neužtikrinant sveikatos priežiūros prieinamumo, tinkamų laikymo sąlygų (kiemelių įrengimas), teisės pasimatyti (ilgalaikiai pasimatymai po karantino), neorganizuojant socialinio darbo ir užimtumo, nesudarant sąlygų pasinaudoti dušu dažniau nei vieną kartą per savaitę.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. 2020 m. „Birželio 21 d. jaučiausi labai prastai, skaudėjo galvą. Vakare kameroje pargriuvau, kuriam laikui buvau be sąmonės. Krisdamas smarkiai susižalojau rankos pirštą, kuris ištino ir nesilankstė [...]. Sekančią, birželio 22 dieną (pirmadienį), parašiau prašymą patekti pas gydytoją [...]. [...]. Tačiau aš po šio „užsiregistravimo“ pas gydytoją nebuvau nuvestas nei tą dieną, nei kitą dieną, nei per visą savaitę. Aš taip ir nebuvau nuvestas pas gydytoją iki šios dienos, nors praėjo jau mėnuo“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Vartoju vaistus širdžiai, akims, o dar nuo galvos skausmo. Visi šie vaistai jau senai pasibaigę ir aš jų negaunu. [...]. O iš valstybės vaistų negaunu, nes niekaip nepatenku pas gydytoją“;

2.3. „Man prieš kurį laiką yra plyšę kairės kojos kelio raiščiai. Kadangi buvau suimtas [...] kojos gydymo ir reabilitacijos laisvėje nespėjau baigti. Koją nėra sugijusi. [...]. Š. m. vasario 24 d. buvau vežamas (dėl kelio raiščių) į Kauno klinikinę ligoninę. Ten dar kartą patvirtinta, kad kelio raiščiai nesugiję, kad būtina atlikti kasdienius fizioterapinius pratimus. Tačiau Pravieniškių PN 3 administracija man draudžia fizioterapinius pratimus atlikinėti kameroje (kodėl?), o pati (administracija) tokių sąlygų nesudaro“;

2.4. „Pravieniškių PN-AK 3 sektoriuje prastai ir nekokybiškai įrengti suimtųjų pasivaikščiojimo kiemeliai, kuriuose itin prastai įrengtas grindinys, neturintis jokio nuolydžio, nei vandens nubėgimo takelių. Todėl po lietaus visą laiką būna ištisinės balos, neįmanoma vaikščioti“;

2.5. „LR SVĮ 42 str. numatyta, kad socialinį darbą su suimtaisiais ir jų užimtumą organizuoja tardymo izoliatorių administracija. PN 3 sektoriuje [reng. past. Pravieniškių pataisos namai-atvirosi kolonija trečiasis sektorius] suimtiesiems nėra jokio užimtumo, socialinio darbo užsiėmimų“;

2.6. „Nors karantinas birželio pradžioje ir atšauktas, ilgalaikiai ir trumpalaikiai kontaktiniai pasimatymai iki šios dienos dar nėra leidžiami. Ir artimiausiu metu šių pasimatymų dar tikrai nebus (kol kas leidžiami tik trumpalaikiai pasimatymai „per stiklą“, kurių laikas ribotas)“;

2.7. „Lietuvos įkalinimo įstaigose, tame tarpe ir PN 3, suimtieji į dušą vedami tik vieną kartą per savaitę ir šis vienas kartas ribojamas iki 15 minučių. [...]. Kameroje tarp suimtųjų labai dažnai

kyla konfliktai dėl nemalonaus prakaito kvapo.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2020 m. rugpjūčio 4 d. raštu Nr. 4D-2020/1-988/3D-2110 kreipėsi į Pravieniškų PN-AK, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2020 m. rugsėjo 2 d. Seimo kontrolierius gavo Pravieniškų PN-AK 2020 m. rugsėjo 2 d. raštą Nr. S-18410.

2021 m. balandžio 27 d. Seimo kontrolierius gavo Pravieniškų PN-AK 2021 m. balandžio 27 d. raštą Nr. 14-3013.

Šiuose raštuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose nurodoma:

4.1. „Pareiškėjas 2020-06-08 kreipėsi dėl gydytojo konsultacijos suteikimo. 2020-06-10 buvo konsultuotas gyd. E. L. [*Seimo kontrolieriui asmens vardas ir pavardė yra žinomi*]. Vykdamas Kauno klinikų gydytojų rekomendacijas Pareiškėjui buvo siūloma vykti į LAVL [*reng. past. Laisvės atėmimo vietų ligoninė*] reabilitacijos skyrių, tačiau pastarasis atsisakė. Dėl piršto traumos į bendruomenės slaugytoją, kuri kasdien lanko suimtuosius, nesikreipė“;

4.2. „Pravieniškų pataisos namų-atvirosios kolonijos Trečiojo sektoriaus pasivaikščiojimo kiemeliai įrengti pagal projektą: pasivaikščiojimo kiemelių grindys įrengtos su nežymiu (siekiant išvengti galimų rizikų šaltuoju metų laiku) nuolydžiu, nuo stogelių krituliai šalinimai į išorinę kiemelių pusę, dėl to balos kiemelyje nesirenka. Lietaus nutekėjimo griovelius suimtųjų kiemeliuose numatyta įrengti iki 2020-10-01“;

4.3. Nuo 2019 m. spalio 3 d. iki 2020 m. rugpjūčio 27 d. Pareiškėjas dalyvavo keturiuose pozityvaus užimtumo renginiuose, o „daugelyje organizuojamų priemonių dalyvauti Pareiškėjas tiesiog nepareiškė noro arba kategoriškai atsisakė, kai buvo pasiūlyta“; suimtiesiems nuo 2019 m. liepos 10 d. iki 2020 m. liepos 27 d. Pravieniškų PN-AK buvo suorganizuotas šimtas dvidešimt vienas socialinio darbo ir užimtumo renginys;

4.4. „Pagal įstaigos Trečiojo sektoriaus „Suimtųjų išvedimo į dušą žurnalą“ minėtas suimtasis [...] naudojo dušą 2020 m. liepos 27 ir 29 d., 2020 m. rugpjūčio 1, 3, 5, 10, 11, 12 d. Suimtiesiems suteikiama galimybė pasinaudoti dušu dažniau negu tai numato teisės aktai, jei tam yra objektyvus pagrindas, pvz.: po sporto“;

4.5. „siekiant užtikrinti suimtųjų ir nuteistųjų teisę į bekontakčius pasimatymus įstaigos Trečiasis sektorius šiuos pasimatymus organizuoja dviem etapais, t. y., bekontakčiai pasimatymai vyksta nuo 9.00 iki 12.00 val. ir nuo 13.00 iki 16.00 val.“;

4.6. „Įstaigos Trečiajame sektoriuje įrengtų pasivaikščiojimo kiemelių grindys buvo įrengtos su nežymiu nuolydžiu. 2020 m. rugsėjo–spalio mėn. kiemelių grindinys buvo papildomai išbetonuotas, suformuotas nuolydis į kiemelių išorinę pusę. Žemiausioje lyginamojo grindinio pusėje iškirstos vandens pralaidos lietaus vandeniui ištekėti į kiemelių išorę. Nuo stogelių krituliai pašalinami į išorinę kiemelių pusę, dėl to balos kiemelyje negali rinktis.“

5. Seimo kontrolierius 2021 m. sausio 26 d. raštu Nr. 4D-2020/1-988/3D-204 kreipėsi į Vilniaus pataisos namus (toliau vadinama ir – VPN), prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2021 m. vasario 4 d. Seimo kontrolierius gavo VPN 2021 m. vasario 4 d. raštą Nr. 9-649, kuriame nurodoma, kad į 2021 m. sausio 26 d. raštą Nr. 4D-2020/1-988/3D-204 atsakymą pateiks Laisvės atėmimo vietų ligoninė. 2021 m. vasario 11 d. Seimo kontrolierius gavo Laisvės atėmimo vietų ligoninės 2021 m. vasario 11 d. raštą Nr. S-603.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma: „Išnagrinėjus įrašus asmens

sveikatos istorijoje, matome, kad 2020 m. birželio mėn. [*reng. past. Pareiškėjas*] į gydytojus nesikreipė. Skunde Pareiškėjas nurodo, kad vartojo vaistus širdžiai, akims ir nuo galvos skausmo. Asmens istorijoje tokių įrašų nėra. 2020-02-24 Pareiškėjas buvo konsultuotas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikose. Su įrašu ir rekomendacijomis šeimos gydytojas susipažinęs.“

6. 2020 m. rugpjūčio 27 d. Pareiškėjas pateikė Skundo papildymo raštą ir pateikė Pravieniškų PN-AK 2020 m. liepos 27 d. rašto Nr. 7-3428 kopiją. Šiame rašte nurodoma: „2020-06-22 d. [*reng. past. Pareiškėjas*] įteikė prašymą medikų konsultacijai, tačiau nenurodėte, kad Jums būtina skubi pagalba ar reikalinga skubi medikų apžiūra. Pagal Pravieniškų pataisos namų-atvirosios kolonijos Trečiojo skyriaus nuteistųjų / suimtųjų priėmimo sveikatos priežiūros skyriuje 2020-01-22 patvirtintą grafiką Nr. 43-1511, 7–8 būrio suimtieji sveikatos priežiūros tarnyboje priimami kiekvieną trečiadienį. 2020-06-24 diena buvo nedarbo diena, dėl to vizitas į sveikatos priežiūros tarnybą buvo nukeltas į artimiausią trečiadienį – 2020-07-01.“

7. 2021 m. gegužės 10 d. Seimo kontrolierius gavo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2021 m. gegužės 10 d. raštą Nr. (1.39E) 7R-2557. Šiame rašte nurodoma: „Teisingumo ministerija, įvertinusi Jūsų [...] pateiktą rekomendaciją, susijusią su teisinio reguliavimo tobulinimo galimybe, kuri sudarytų teisinės prielaidas nuteistiesiems praustis duše ne rečiau kaip du kartus per savaitę, informuoja, kad minėtai rekomendacijai iš esmės pritaria ir artimiausiu metu, atlikusi *inter alia* ir kitų teisinio reguliavimo iniciatyvų vertinimą, inicijuos atitinkamų teisės aktų pokyčius. Kartu maloniai prašome Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos [...] direktoriaus [...] užtikrinti, kad: 1) Lietuvos bausmių vykdymo sistemoje, iki bus atlikti atitinkamų teisės aktų pakeitimai, įkalintiems asmenims būtų sudarytos galimybės nusiprausti duše ne rečiau kaip du kartus per savaitę, o, esant galimybei, ir kasdien; [...]“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (Konvencija):

3 straipsnis. *Kankinimo uždraudimas* – „Niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį, arba tokiu būdu būti baudžiamas.“

9. Europos Tarybos Ministrų Komiteto 2006 m. sausio 11 d. priimtose rekomendacijos šalims narėms Nr. (2006)2 „Dėl Europos kalėjimų taisyklių“ (Europos kalėjimų taisyklės):

19.4 punktas – „Turi būti įrengta tinkama įranga tam, kad kiekvienas kalinys galėtų prausti klimatinės sąlygas atitinkančioje temperatūroje, jei įmanoma, kiekvieną dieną, tačiau ne rečiau kaip du kartus per savaitę (arba dažniau, jei reikalinga) tam, kad būtų užtikrinti higienos reikalavimai“;

39 punktas – „Kalėjimų valdžia turi rūpintis visų kalinių sveikata“;

40.3 punktas – „Visi kaliniai turi turėti galimybę naudotis medicinos paslaugomis, kurios teikiamos šalyje, ir negali būti diskriminacijos teisinės padėties pagrindu“;

40.5 punktas – „Visos reikalingos medicinos, chirurgijos ir psichiatrijos paslaugos, įskaitant ir tas paslaugas, kurios yra prieinamos visuomenėje, turi būti suteiktos kaliniui.“

10. Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo (SVĮ; teisės akto redakcija galiojusi nuo 2020 m. birželio 20 d. iki 2021 m. sausio 1 d.):

5 straipsnis „Bendrosios asmenų, laikomų tardymo izoliatoriuose, teisinės padėties nuostatos“ – „3. Vykdančiam suėmimą, draudžiama žmogų kankinti, žiauriai su juo elgtis arba žeminti jo orumą. Su suimtuoju net ir jo sutikimu draudžiami medicinos, biologiniai ir kitokie mokslo bandymai. Draudžiama, išskyrus Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus atvejus, filmuoti ar fotografuoti suimtąjį be išankstinio jo sutikimo“;

11 straipsnis „Suėmimo vykdymo režimo užtikrinimo priemonės“ – „7. Tardymo izoliatoriaus administracija ypatingų situacijų metu veikia vadovaudamasi Bausmių vykdymo kodekso 118 ir 119 straipsnių nuostatomis“;

22 straipsnis „Suimtųjų teisė pasimatyti“ – „1. Tardymo izoliatoriaus administracija suimtajam leidžia pasimatyti, jeigu nėra gautas suimtojo ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytinis nurodymas neleisti suimtajam pasimatyti. [...]. 2. Suimtojo pasimatymų skaičius neribojamas. Vienas suimtojo pasimatymas gali trukti ne ilgiau kaip tris valandas. [...]. 4. Suimtojo pasimatymai vyksta tardymo izoliatoriaus atstovo akivaizdoje specialiose patalpose, įrengtose taip, kad lankytojų ir suimtojo fizinis kontaktas negalimas. 5. Suimtojo pasimatymas su sutuoktiniu [...] ne dažniau kaip vieną kartą per mėnesį gali vykti neatskiriant lankytojų ir suimtojo. Šioje dalyje numatyti pasimatymai vyksta tardymo izoliatoriaus atstovo akivaizdoje, tačiau pokalbio nesiklausoma. 6. Suimtojo pasimatymas su sutuoktiniu [...] gali vykti be tardymo izoliatoriaus atstovo. Šį pasimatymą tardymo izoliatoriaus direktorius ar jo įgaliotas pareigūnas gali suteikti galiojančių nuobaudų neturinčiam suimtajam ne anksčiau kaip po dviejų savaitių nuo suimtojo uždarymo į tardymo izoliatorių dienos, vėliau toks pasimatymas gali būti suteikiamas ne dažniau kaip vieną kartą per mėnesį. Šioje dalyje nurodyti pasimatymai vyksta specialiai įrengtose uždaroje patalpose ne ilgiau kaip vieną parą“;

29 straipsnis „Suimtųjų teisė pasivaikščioti gryname ore“ – „1. Suimtieji turi teisę kasdien ne mažiau kaip vieną valandą pasivaikščioti gryname ore. [...]. 2. Suimtųjų pasivaikščiavimas vyksta dienos metu specialiai tam skirtoje tardymo izoliatoriaus teritorijoje, [...]. Pasivaikščiavimo gali nebūti arba jo trukmė gali būti sutrumpinama tik dėl nepalankių oro sąlygų, jei su tuo sutinka suimtasis“;

42 straipsnis „Socialinis darbas ir užimtumas“ – „1. Socialinį darbą su suimtaisiais ir jų užimtumą organizuoja tardymo izoliatorių administracija. 2. Pagrindinės užimtumo formos yra šios: 1) socialinis ir teisinis švietimas; 2) suimtųjų socialinių ir dvasinių poreikių tenkinimas; 3) pagalba sprendžiant suimtųjų problemas; 4) kultūros, sporto ir kiti renginiai“;

44 straipsnis „Suimtųjų materialinis buitinis aprūpinimas“ – „1. Suimtiesiems užtikrinamos gyvenamųjų patalpų ir buitines sąlygos, atitinkančios Lietuvos Respublikos higienos normas. [...]. 4. Ne rečiau kaip kartą per savaitę suimtiesiems turi būti suteikta galimybė pasinaudoti pirtimi arba dušu ir gauti išskalbtą patalynę (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę) ir apatinius drabužius. Suimtiesiems jų pageidavimu turi būti suteikta galimybė ne dažniau kaip du kartus per mėnesį pasinaudoti kirpėjo paslaugomis“;

45 straipsnis „Suimtųjų asmens sveikatos priežiūra“ – „1. Asmens sveikatos priežiūros paslaugos suimtiesiems teikiamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir teisingumo ministro nustatyta tvarka. 2. Pirminio lygio ambulatorinę suimtųjų asmens sveikatos priežiūrą užtikrina laisvės atėmimo vietų ligoninė arba tardymo izoliatorių asmens sveikatos priežiūros padaliniai. Pirminio lygio ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos suimtiesiems teikiamos tardymo izoliatorių patalpose. 3. Privaloma nuodugniai patikrinti naujų į tardymo izoliatorių priimtų asmenų sveikatos būklę. [...]. 4. Kai laisvės atėmimo vietų ligoninė arba tardymo izoliatorių asmens sveikatos priežiūros padaliniai dėl objektyvių priežasčių negali užtikrinti pirminio lygio ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo suimtiesiems, šių paslaugų teikimą tardymo izoliatorių patalpose pagal sudarytas sutartis užtikrina savivaldybės, kurios teritorijoje veikia tardymo izoliatorius, pirminio lygio ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikianti asmens sveikatos priežiūros įstaiga. Sprendimą dėl konkrečios pirminio lygio ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kuri užtikrins asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą suimtiesiems, paskyrimo priima savivaldybės, kurios teritorijoje veikia tardymo izoliatorius, taryba. 5. Antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurios neteikiamos laisvės atėmimo vietų ligoninėje, ir tretinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugos suimtiesiems teikiamos arčiausiai esančiose ir atitinkamas paslaugas galinčiose suteikti valstybės arba savivaldybių asmens sveikatos priežiūros įstaigose. 6. Asmens sveikatos

priežiūros paslaugos valstybės arba savivaldybių asmens sveikatos priežiūros įstaigose teikiamos užtikrinant suimtųjų apsaugą. 7. Suimtųjų asmens sveikatos priežiūrą organizuoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.“

11. Lietuvos Respublikos baudinių vykdymo kodekso (BVK):

119 straipsnis „Kalėjimų departamento direktoriaus ir pataisos įstaigos direktoriaus teisės nuteistųjų neteisėtų grupinių veiksmų, šiurkščiai pažeidžiančių pataisos įstaigos vidaus tvarką, taip pat valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ir (arba) karantino paskelbimo arba nepaprastosios padėties įvedimo atvejais“ – „2. Lietuvos Respublikoje arba atskirose jos dalyse paskelbus valstybės lygio ekstremaliają situaciją, karantiną arba įvedus nepaprastąją padėtį, Kalėjimų departamento direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas, turi teisę, pranešęs Lietuvos Respublikos teisingumo ministru, įsakymu laikinai, bet ne ilgiau kaip iki valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, karantino arba nepaprastosios padėties atšaukimo, visose arba dalyje pataisos įstaigų sustabdyti arba apriboti: [...]; 3) kitų asmenų patekimą į pataisos įstaigas; [...]; 6) kitų teisių, kurios pagal Lietuvos Respublikos įstatymus gali būti laikinai ribojamos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, karantino arba nepaprastosios padėties metu, įgyvendinimą.“

12. Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintos 2015 m. rugpjūčio 3 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-908:

44 punktas – „Laisvės atėmimo vietose, policijos areštinėse laikomiems asmenims turi būti sudaryta galimybė ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę nusiprausti duše.“

13. Pataisos įstaigų įrengimo ir eksploatavimo taisyklių, patvirtintų Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD) direktoriaus 2011 m. kovo 3 d. įsakymu V-82 (Taisyklės; teisės akto redakcija galiojusi nuo 2011 m. kovo 9 d. iki 2020 m. gruodžio 22 d.):

19 punktas – „Išilgai pasivaikščiojimo kiemų kamerų sienų, viršuje, priešpriešiais prižiūrėtojo pakylą, kuria jis vaikšto stebėdamas nuteistuosius, įrengiami 1,2 metro pločio stogeliai, kad nuteistieji galėtų pasislėpti nuo atmosferos kritulių. Pasivaikščiojimo kiemų kamerosose turi būti atmosferos kritulių šalinimo sistema.“

14. Rekomendacijų KD ir jam pavaldžioms įstaigoms, užtikrinant sklandžią šių institucijų veiklą valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, paskelbtos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr.152, metu, patvirtintų KD direktoriaus 2020 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. 167 ir pakeistų KD direktoriaus 2020 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V-241 (Rekomendacijos):

16 punktas – „Iki atskiro Kalėjimų departamento direktoriaus nurodymo laisvės atėmimo vietų įstaigose leisti organizuoti tik bekontakčius iki keturių valandų trunkančius trumpalaikius pasimatymus [...].“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

15. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT) 2014-04-09 aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl baudinių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:

10 punktas – „Remdamasis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas taip pat nuosekliai pabrėžia, kad laisvės apribojimo metu asmenys iš esmės nenustoją naudotis fundamentaliomis teisėmis ir laisvėmis, kurias užtikrina Konvencija. [...] Europos Žmogaus Teisių Teismas yra ne kartą pažymėjęs, jog tam tikrais atvejais nuteistajam reikalinga

papildoma apsauga dėl jo padėties pažeidžiamumo ir dėl to, kad valstybė dėl šio asmens prisiima atsakomybę. Šiame kontekste Konvencijos 3 straipsnis (niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį arba būti taip baudžiamas) nustato valstybės institucijoms pozityvią pareigą užtikrinti, kad asmens kalinimo sąlygos nepažeistų jo žmogiškojo orumo, kad šios priemonės vykdymo būdas ir metodas nesukeltų jam tokių kančių ir sunkumų, kurių intensyvumas viršytų neišvengiamai kalinimui būdingą kentėjimo laipsnį, ir kad, atsižvelgiant į praktinius su įkalinimu susijusius poreikius, būtų adekvačiai užtikrinama jo sveikata ir gerovė. Valstybė turi garantuoti, kad kalinami asmenys būtų laikomi sąlygomis, kurios užtikrina, jog jų orumas būtų gerbiamas, o bausmių vykdymo būdai ir metodai nesukeltų šiems asmenims didesnių ir intensyvesnių išgyvenimų už tuos, kurie yra neišvengiami asmeniui būnant kalinamu (žr., pvz., Europos Žmogaus Teisių Teismo 2000 m. spalio 26 d. sprendimą *byloje Kudla prieš Lenkiją*, pareiškimo Nr. 30210/96; 2002 m. liepos 15 d. sprendimą *byloje Kalashnikov prieš Rusiją*, pareiškimo Nr. 47095/99; 2003 m. vasario 4 d. sprendimą *byloje Van der Ven prieš Nyderlandų Karalystę*, pareiškimo Nr. 50901/99; 2009 m. spalio 22 d. sprendimo *byloje Norbert Sikorski prieš Lenkiją*, pareiškimo Nr. 17599/05, 131 paragrafą). Taigi, iš valstybės yra reikalaujama, neatsižvelgiant į jos logistinius bei finansinius sunkumus, organizuoti kalinimo įstaigų sistemą tokiu būdu, kad būtų gerbiamas žmogaus orumas (žr., pvz., Europos Žmogaus Teisių Teismo 2008 m. kovo 27 d. sprendimo *byloje Sukhovoy prieš Rusiją*, pareiškimo Nr. 63955/00, 31 paragrafą; 2007 m. gegužės 10 d. sprendimo *byloje Benediktov prieš Rusiją*, pareiškimo Nr. 106/02, 37 paragrafą) (žr. 2013 m. lapkričio 18 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A261-1802/2013 ir joje nurodytą Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką).“

Tyrimo išvados

16. Atsižvelgiant į Skunde aprašytas aplinkybes, išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

16.1. dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai neužtikrinant Pareiškėjui sveikatos priežiūros prieinamumo;

16.2. dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai neužtikrinant tinkamų Pareiškėjo laikymo sąlygų (kiemelių įrengimas);

16.3. dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai neorganizuojant socialinio darbo ir užimtumo;

16.4. dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nesudarant sąlygų pasinaudoti dušu;

16.5. dėl Pareiškėjo teisės pasimatyti.

Dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai neužtikrinant Pareiškėjui sveikatos priežiūros prieinamumo

17. Skunde nurodoma, kad Pravieniškių PN-AK pareigūnai neužtikrina tinkamos Pareiškėjo sveikatos priežiūros, t. y., nesuteikė pagalbos po to, kai 2020 m. birželio 21 d. jis krisdamas susižalojo pirštą, neregistravo gydytojo konsultacijai (dėl šios priežasties Pareiškėjas neteko galimybės nepertraukiamai vartoti anksčiau jam paskirtus vaistus), nesudarė sąlygų atlikti reabilitacinio gydymo.

18. Tiek tarptautiniuose, tiek Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta, kad laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims *turi būti teikiamos tokios pat asmens sveikatos priežiūros paslaugos kaip ir laisvėje esantiems asmenims*, tais atvejais, kai tokių reikiamų paslaugų negali suteikti laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigos, paslaugos gali būti teikiamos valstybės arba savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosiose įstaigose (šios pažymos 9, 10 punktai).

Europos kalėjimų taisyklėse nustatyta, kad kalėjimų valdžia turi rūpintis visų kalinių sveikata bei visi kaliniai turi turėti galimybę naudotis medicinos paslaugomis, kurios teikiamos šalyje, ir negali būti diskriminacijos teisinės padėties pagrindu. Visos reikalingos medicinos, chirurgijos ir psichiatrijos paslaugos, įskaitant ir tas paslaugas, kurios yra prieinamos visuomenėje, turi būti suteiktos kaliniui.

Tai reiškia, kad suimtiesiems / nuteistiesiems turi būti teikiamos tokios pačios kokybės sveikatos priežiūros paslaugos kaip ir laisvėje esantiems asmenims, t. y., sudaromos sąlygos susitikti su asmeniui aktualios srities gydytoju, suteikiamos išsamios konsultacijos dėl asmens sveikatos būklės, paskiriamas tinkamas gydymas, užtikrinamas savalaikis paskirtas gydymas arba / ir gydytojų rekomendacijų vykdymas.

Europos Žmogaus Teisių Teismas yra pažymėjęs, jog Konvencijos 3 straipsnio nuostatos nustato valstybės institucijoms pozityvią pareigą užtikrinti, kad asmens kalinimo sąlygos nepažeistų jo žmogiškojo orumo, kad būtų adekvačiai užtikrinama jo sveikata ir gerovė. Taigi tinkamos medicininės priežiūros nebuvimas gali būti laikomas nežmonišku ar žeminančiu elgesiu, prieštaraujančiu Konvencijos 3 straipsniui (šios pažymos 15 punktas).

19. Pravieniškųjų PN-AK pareigūnai paaiškino, kad Pareiškėjas 2020 m. birželio 8 d. kreipėsi dėl gydytojo konsultacijos suteikimo; 2020 m. birželio 10 d. ji jam buvo suteikta; vykdant Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų (toliau vadinama ir – Kauno klinikos) gydytojų rekomendacijas dėl reabilitacinio gydymo Pareiškėjui buvo siūloma vykti į Laisvės atėmimo vietų ligoninės (toliau vadinama ir – LAVL) Reabilitacijos skyrių, tačiau asmuo atsisakė; dėl piršto traumos į bendruomenės slaugytoją, kuri kasdien lanko suimtuosius, Pareiškėjas nesikreipė, t. y., Pareiškėjui buvo užtikrintas sveikatos priežiūros prieinamumas.

Įvertinus pateiktą informaciją (ir dokumentus) Seimo kontrolieriui kilo pagrįstų abejonių dėl Pravieniškųjų PN-AK pareigūnų išdėstytos pozicijos, nes:

19.1. Seimo kontrolieriui pateiktame atsakyme nurodoma, kad 2020 m. birželio 22 d. Pareiškėjas dėl sužaloto piršto į pareigūnus ir į slaugytoją nesikreipė, tačiau 2020 m. liepos 27 d. rašte Nr. 7-3428, adresuotame Pareiškėjui, nurodoma priešingai – 2020 m. birželio 22 d. Pareiškėjas įteikė prašymą dėl gydytojo konsultacijos suteikimo ir ji jam turėjo būti suteikta 2020 m. liepos 1 d.;

19.2. Pareiškėjo sveikatos istorijoje nėra užfiksuota, kad 2020 m. birželio mėnesį Pareiškėjas būtų kreipęsis į gydytojus arba būtų su jais susitikęs taip, kaip tai Seimo kontrolieriui nurodė Pravieniškųjų PN-AK pareigūnai. Taip pat Pareiškėjo sveikatos istorijoje yra įrašyta, kad 2020 m. vasario 24 d. Pareiškėjas buvo konsultuotas Kauno klinikose ir kad su šios gydymo įstaigos medikų įrašu ir rekomendacijomis dėl reabilitacinio gydymo yra susipažinęs šeimos gydytojas, t. y., nėra Pravieniškųjų PN-AK pareigūnų teiginius patvirtinančių duomenų, kad Pareiškėjui būtų siūlyta reabilitacinį gydymą atlikti LAVL, o jis tokio gydymo būtų atsisakęs.

20. Kaip nustatyta Europos kalėjimų taisyklėse, valdžia turi rūpintis visų kalinių sveikata bei visi kaliniai turi turėti galimybę naudotis medicinos paslaugomis, ir negali būti diskriminacijos teisinės padėties pagrindu.

LVAT ne kartą yra pažymėjęs, kad suimtiesiems ar nuteistiems asmenims garantuojamų teisių užtikrinimas įkalinimo įstaigose yra pozityvi valstybės pareiga ir kad, atsižvelgiant į praktinius su įkalinimu susijusius poreikius, turi būti adekvačiai užtikrinama jų sveikata ir gerovė (šios pažymos 15 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kad kalinimo laikotarpiu kaliniai yra visiškoje valstybės priežiūroje, kaliniams įkalinimo įstaigose turi būti sudarytos sąlygos gauti medicininę pagalbą, tokią, kurią nurodė gydytojas, ir jokios aplinkybės neatleidžia kalėjimo administracijos nuo pareigos pasirūpinti kalinio sveikata. Europos Žmogaus Teisių Teismo suformuota nuostata, jog valstybės, nepriklausomai nuo sunkumų, privalo organizuoti savo kalėjimų sistemą taip, kad būtų užtikrinta pagarba kalinių orumui

(šios pažymos 15 punktas).

Dėl nurodytų priežasčių tokia situacija, kai Pareiškėjas kreipiasi į Pravieniškųjų PN-AK pareigūnus dėl sveikatos priežiūros paslaugų suteikimo, tačiau tokie kreipimaisi nėra registruojami arba į juos nereaguojama, nesudaromos sąlygos laikytis Kauno klinikų gydytojų rekomendacijų dėl Pareiškėjo reabilitacinio gydymo, laikytina neadekvačia bei nežmoniška.

Seimo kontrolieriaus nuomone, tokie veiksmai (neveikimas), kai asmeniui nėra adekvačiai užtikrinama tinkama ir savalaikė medicininė priežiūra, šiuo konkrečiu atveju – Pareiškėjui nėra sudaromos galimybės susitikti su gydytoju ir nesuteikiamas gydytojo paskirtas gydymas, gali būti laikomi nežmonišku ir asmens orumą žeminančiu elgesiu, prieštaraujančiu Konvencijos 3 straipsniui.

21. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis yra pagrįsta.

**Dėl Pravieniškųjų PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo)
galimai neužtikrinant tinkamų
Pareiškėjo laikymo sąlygų (kiemelių įrengimas)**

22. Skunde nurodoma, kad dėl netinkamo Pravieniškųjų PN-AK pasivaikščiavimo kiemelių įrengimo juose susidaro balos, todėl sudaromos kliūtys Pareiškėjui įgyvendinti savo teisę pasivaikščioti gryname ore.

23. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą suimtieji turi teisę kasdien ne mažiau kaip vieną valandą pasivaikščioti gryname ore. Suimtųjų pasivaikščiavimas vyksta dienos metu specialiai tam skirtose patalpose įstaigos teritorijoje – pasivaikščiavimo kiemeliuose (šios pažymos 10 punktas). Siekiant apsaugoti pasivaikščiavimo kiemeliais besinaudojančius suimtuosius apsaugoti nuo atmosferos kritulių, išilgai pasivaikščiavimo kiemų kamerų sienų, viršuje, priešpriešais prižiūrėtojo pakylą, kuria jis vaikšto stebėdamas nuteistuosius, turi būti įrengiami 1,2 metro pločio stogeliai, kad nuteistieji galėtų pasislėpti nuo atmosferos kritulių. Taip pat pasivaikščiavimo kiemeliuose turi būti įrengta ir atmosferos kritulių šalinimo sistema (šios pažymos 13 punktas).

24. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pravieniškųjų PN-AK Trečiojo sektoriaus pasivaikščiavimo kiemelių grindys yra įrengtos su nežymiu nuolydžiu, nuo stogelių krituliai šalinami į išorinę pasivaikščiavimo kiemelių pusę, todėl balos juose kaupiasi neturėtų. Vis dėlto Pravieniškųjų PN-AK pareigūnai iš dalies pripažįsta, kad atmosferos kritulių šalinimo sistema nėra tinkama, nes atsakymo Seimo kontrolieriui pateikimo metu buvo planuojama iki 2020 m. spalio 1 d. pasivaikščiavimo kiemeliuose įrengti lietaus nutekėjimo grioveliai. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Skunde nurodyti teiginiai, jog pasivaikščiavimo kiemeliuose iki Pareiškėjo skundo Seimo kontrolieriui pateikimo lyjant susidarydavo balos ir tai atskirais atvejais užkirsdavo kelią Pareiškėjui įgyvendinti savo teisę pasivaikščioti gryname ore, buvo patvirtinti.

25. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis yra pagrįsta.

Kadangi Pravieniškųjų PN-AK pateikė kopijas dokumentų, pagrindžiančių, kad pasivaikščiavimo kiemeliuose buvo įrengta tinkama atmosferos kritulių šalinimo sistema (šios pažymos 4.6 punktas), Seimo kontrolieriaus rekomendacija šiuo atveju neteiktina.

**Dėl Pravieniškųjų PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo)
galimai neorganizuojant socialinio darbo ir užimtumo**

26. Pareiškėjas teigia, kad Pravieniškųjų PN-AK nėra organizuojamas suimtųjų socialinis darbas ir užimtumas.

27. Įkalinimas visada susijęs su tam tikrais praradimais, kurie yra laisvės atėmimo rezultatas. Patekę į įkalinimo įstaigą suimtieji / nuteistieji dažniausiai praranda darbą, gyvenamąją vietą ir dažnai nutraukia šeimyninius ryšius. Dėl šių praradimų laisvės atėmimo metu asmeniui, išėjusiam į laisvę, yra sudėtinga prisitaikyti visuomenėje. Siekiant sušvelninti neigiamą įkalinimo poveikį, suėmimo ir bausmių vykdymas yra nukreiptas į jo socialinę reabilitaciją. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą pareiža organizuoti socialinį darbą su suimtaisiais ir jų užimtumą tenka pataisos įstaigų administracijai.

28. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad nuo 2019 m. liepos 10 d. iki 2020 m. liepos 27 d. suimtiesiems Pravieniškių PN-AK buvo suorganizuotas šimtas dvidešimt vienas socialinio darbo ir užimtumo renginys. Pažymėtina, kad nuo 2019 m. spalio 3 d. iki 2020 m. rugpjūčio 27 d. Pareiškėjas dalyvavo keturiuose pozityvaus užimtumo renginiuose. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Skunde nurodyti teiginiai nebuvo patvirtinti, t. y., Pravieniškių PN-AK yra organizuojamas suimtujų socialinis darbas bei užimtumas ir Pareiškėjui yra sudaroma galimybė dalyvauti įstaigos organizuojamuose renginiuose.

29. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis yra nepagrįsta.

**Dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmy (neveikimo)
galimai nesudarant sąlygy pasinaudoti dušu**

30. Skunde nurodoma, kad Pravieniškių PN-AK Pareiškėjui nėra sudaromos sąlygos pasinaudoti dušu dažniau nei vieną kartą per savaitę.

31. Suimtieji ir nuteistieji turi teisę į saugią gyvenamąją aplinką, kurią, be kita ko, užtikrina higienos reikalavimų laikymasis. Higienos reikalavimų turi laikytis tiek pati laisvės atėmimo įstaiga, tiek suimtieji / nuteistieji. Pažymėtina, kad pareiža sudaryti sąlygas suimtiesiems / nuteistiesiems palaikyti asmeninę higieną tenka laisvės atėmimo įstaigai, t. y., ji turi užtikrinti, kad suimtieji / nuteistieji bus aprūpinti higienos priemonėmis, *turės tinkamas sąlygas nusiprausti*, skalbti rūbus bei patalynę. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 9, 10, 12 punktai), suimtiesiems ir nuteistiesiems turi būti sudaromos sąlygos *ne rečiau kaip kartą per savaitę* pasinaudoti dušu.

Atkreiptinas dėmesys, kad artimiausiu metu yra planuojama keisti nustatytą teisinį reglamentavimą, įtvirtinant galimybę įkalintiems asmenims praustis duše *ne rečiau kaip du kartus per savaitę*. Iki šių pakeitimų įsigaliojimo KD yra įpareigotas užtikrinti, kad Lietuvos bausmių vykdymo sistemai priskirtose įstaigose įkalintiems asmenims būtų sudarytos galimybės nusiprausti *duše ne rečiau kaip du kartus per savaitę, o, esant galimybei, ir kasdien* (šios pažymos 7 punktas).

32. Pravieniškių PN-AK pareigūnų teigimu, suimtiesiems yra suteikiama galimybė pasinaudoti dušu tiek teisės aktuose įtvirtintu dažniu, tiek ir dažniau, negu tai nustato teisės aktai, t. y., dažniau nei vieną kartą per savaitę, jei tam yra objektyvus pagrindas (pavyzdžiui po sporto). Šiuos pareigūnų teiginius patvirtina ir Skundo tyrimo metu nustatytos aplinkybės. Pareiškėjas naudojosi dušu 2020 m. liepos 27 ir 29 dienomis, 2020 m. rugpjūčio 1, 3, 5, 10, 11, 12 dienomis, t. y., nuo trijų iki keturių kartų per savaitę. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Skunde nurodyti teiginiai nebuvo patvirtinti.

33. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis yra nepagrįsta.

Dėl Pareiškėjo teisės pasimatyti

34. Skunde nurodoma, kad Pravieniškių PN-AK laikomiems suimtiesiems, įskaitant ir Pareiškėją, draudžiama pasimatyti su artimaisiais, *kai yra leidžiamas suimtojo ir atvykusio artimojo kontaktas*.

35. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 10 punktas), suimtojo pasimatymas su sutuoktiniu ne dažniau kaip vieną kartą per mėnesį gali vykti neatskiriant lankytojų ir suimtojo. Šie pasimatymai vyksta pataisos įstaigos atstovo akivaizdoje, tačiau pokalbio nesiklausoma. Taip pat suimtojo pasimatymas su sutuoktiniu gali vykti be pataisos įstaigos atstovo. Šį pasimatymą pataisos įstaigos direktorius ar jo įgaliotas pareigūnas gali suteikti galiojančių nuobaudų neturinčiam suimtajam ne anksčiau kaip po dviejų savaitių nuo suimtojo uždarymo į pataisos įstaigą dienos, vėliau toks pasimatymas gali būti suteikiamas ne dažniau kaip vieną kartą per mėnesį. Šie pasimatymai vyksta specialiai įrengtose uždaroje patalpose ne ilgiau kaip vieną parą.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją KD pasinaudojo teisės aktuose (šios pažymos 10, 11 punktai) įtvirtintomis teisėmis ir ėmėsi priemonių užtikrinti sklandų jam pavaldžių įstaigų (tarp jų, ir Pravieniškių PN-AK) darbą, mažinant jose koronaviruso sklaidą, t. y., priėmė Rekomendacijas, pagal kurias laisvės atėmimo vietose buvo leista organizuoti tik bekontaktus iki keturių valandų trunkančius trumpalaikius pasimatymus (šios pažymos 14 punktas).

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad siekiant užtikrinti suimtųjų (tarp jų, ir Pareiškėjo) teisę į bekontaktus pasimatymus Pravieniškių PN-AK šiuos pasimatymus organizavo dviem etapais, t. y., bekontaktiai pasimatymai vyko nuo 9.00 iki 12.00 val. ir nuo 13.00 iki 16.00 val. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad pataisos įstaigos pareigūnai laikėsi teisės aktų reikalavimų ir pagrįstai Pravieniškių PN-AK suimtiesiems (tarp jų, ir Pareiškėjui) organizavo tik bekontaktus pasimatymus su artimaisiais.

36. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis yra nepagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

37. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neužtikrinant Pareiškėjui sveikatos priežiūros prieinamumo, pripažinti pagrįsta.

38. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neužtikrinant tinkamų Pareiškėjo laikymo sąlygų (kiemelių įrengimas), pripažinti pagrįsta.

39. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neorganizuojant socialinio darbo ir užimtumo, atmesti.

40. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nesudarant sąlygų pasinaudoti dušu, atmesti.

41. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundo dalį dėl Pareiškėjo teisės pasimatyti neįgyvendinimo atmesti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

42. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Pravieniškių PN-AK direktoriui rekomenduoja:

42.1. atlikti tyrimą ir išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių nebuvo priimami / tinkamai registruojami Pareiškėjo kreipimaisi dėl sveikatos priežiūros paslaugų suteikimo ir ši priežiūra jam nebuvo suteikta įstaigoje / jis nebuvo konvojuojamas į LAVL arba į kitą gydymo įstaigą šiai priežiūrai gauti;

42.2. imtis priemonių, kad ateityje būtų nedelsiant reaguojama į suimtųjų / nuteistųjų prašymus dėl sveikatos priežiūros suteikimo, ją suteikiant įstaigoje arba konvojuojant į LAVL arba į kitą gydymo įstaigą.

43. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius LAVL direktoriui Ramūnui Šilobritui rekomenduoja:

43.1. atlikti tyrimą ir išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių Pareiškėjui nebuvo suteikta jam reikalingos sveikatos priežiūros paslauga – reabilitacinis gydymas;

43.2. imtis priemonių, kad ateityje suimtiesiems / nuteistiesiems būtų nedelsiant suteikiamos jiems reikalingos sveikatos priežiūros paslaugos.

44. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas